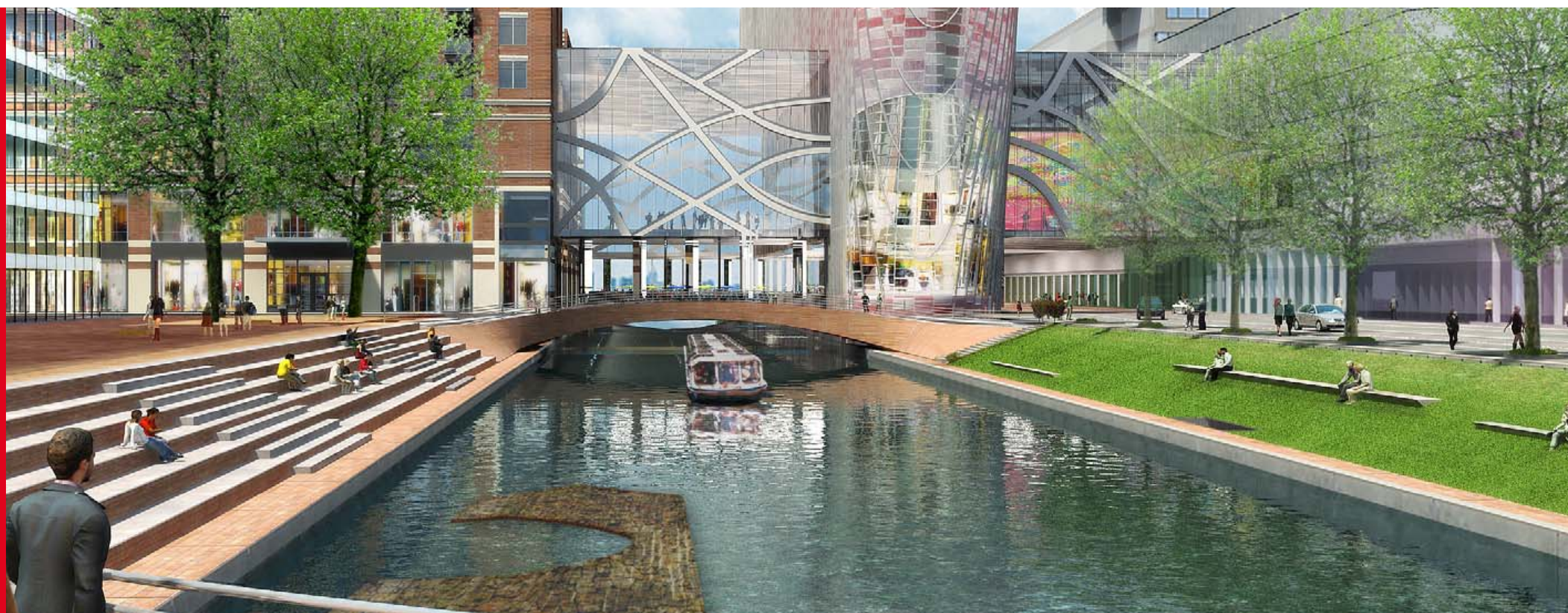

Gemeente Utrecht

Catharijnesingel

Stationsgebied Utrecht

Definitief Ruimtelijk Ontwerp (DRO)

April 2009

Situatie 2007 Catharijnesingel

Inhoud

1	Voorwoord	5
2	Context	7
3	Verschillen met Voorlopig Ontwerp	9
	3.1 Vergroeningsstudie	9
	3.2 Overige verschillen	9
4	Visie	11
5	Planbeschrijving	15
	5.1 Basisprofiel	15
	5.2 Daalsesingel en Catharijnekade	17
	5.3 Vredenburgknoop	19
	5.4 Trappartij Muziekpaleis	21
	5.5 Catharijneknoop	25
	5.6 Catharijnesingel-Rijnkade	27
6	Materiaalbeschrijving	31
	6.1 Verharding	31
	6.2 Straatmeubilair	33
	6.3 Verlichting	35
	6.4 Kaden en hekwerken	37
	6.5 Bomenparagraaf	39
7	Basisgegevens	41

Plangebied Catharijnesingel

Stationsgebied

1 Voorwoord

Voor u ligt het Definitief Ruimtelijk Ontwerp (DRO) voor de openbare ruimte van de Catharijnesingel. Het herstel van de Catharijnesingel is één van de prominente ontwikkelingen uit het Masterplan Stationsgebied.

In dit plan wordt de oorspronkelijke open waterverbinding hersteld door de singelgracht opnieuw uit te graven. De aangrenzende openbare ruimte wordt heringericht en verschillende omliggende gebouwen ondergaan een grondige vernieuwing. Er ontstaat weer een ruimte, die uitnodigt om naar toe te gaan en te verblijven. De Catharijnesingel als open waterverbinding krijgt een unieke betekenis voor de bewoners en bezoekers van Utrecht.

Van brug tot brug

Het plangebied van dit DRO strekt zich uit tussen de nieuwe brug bij de Knipstraat en de Mariaplaatsbrug. Het aangrenzende Paardenveld aan de noordzijde en Catharijnesingel Zuid aan de zuidzijde van het plangebied, worden eveneens opnieuw ontwikkeld, zodat de Utrechtse binnenstad in de toekomst weer in zijn geheel wordt omsingeld. Dit DRO is vanzelfsprekend afgestemd op de meest recente planvorming voor de aangrenzende openbare ruimtes en gebouwen. Het DRO ten noorden van de Knipstraatbrug en ten zuiden van de Mariaplaatsbrug volgen in een later stadium. Om te waarborgen dat de wegprofielen en het singeltracé zonder problemen zijn door te trekken, is er voor de laatste delen wel een Voorlopig Ontwerp gemaakt.

Continueren beleving van water en groen

Het DRO is een uitwerking van het Voorlopig Ontwerp van 3 september 2007 dat is vastgesteld door het Utrechtse bestuur in 2008. Daarbij heeft de gemeenteraad een motie(M3) ingediend waarin gevraagd wordt het ontwerp aan de nieuwe gebouwen te optimaliseren en het ontwerp voor de openbare ruimte te verbeteren door de beleving van water en groen langs de gehele singel te continueren. Bureau Lodewijk Baljon is ingeschakeld om de eerdere ontwerpproducten te analyseren. Vervolgens is samen met het Ingenieursbureau Utrecht (IBU) en de supervisors Stationsgebied onderzocht in welke mate vergroening mogelijk is. In dit DRO zijn hiervan de resultaten zichtbaar.

Het DRO legt in principe alle functies in de openbare ruimte vast. De opgave daarbij was:

1. een goede onderlinge samenhang tussen de functies
2. een passende aansluiting op de bestaande omgeving
3. invulling van Motie 3

Op basis van dit DRO wordt het plan verder uitgewerkt tot een Definitief Technisch Ontwerp en vervolgens in bestekken. Daarna kan gestart worden met de uitvoering.

Naamgevingen

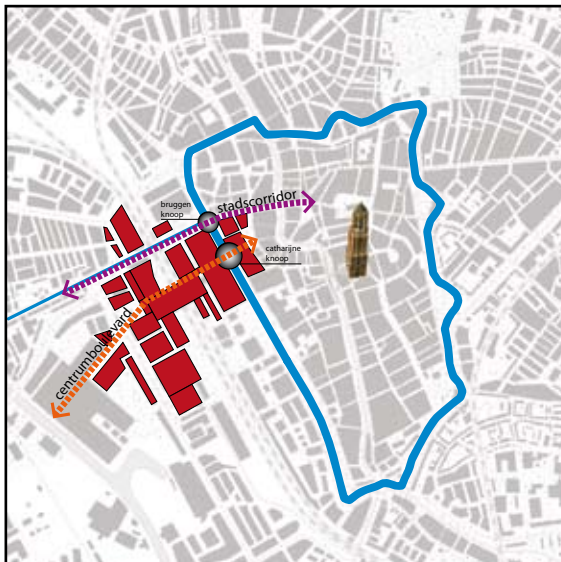
De gebruikte aanduidingen voor bruggen en nieuwe straten zijn werktitels. Deze zullen volgens de gebruikelijke werkwijze een definitieve naam krijgen.

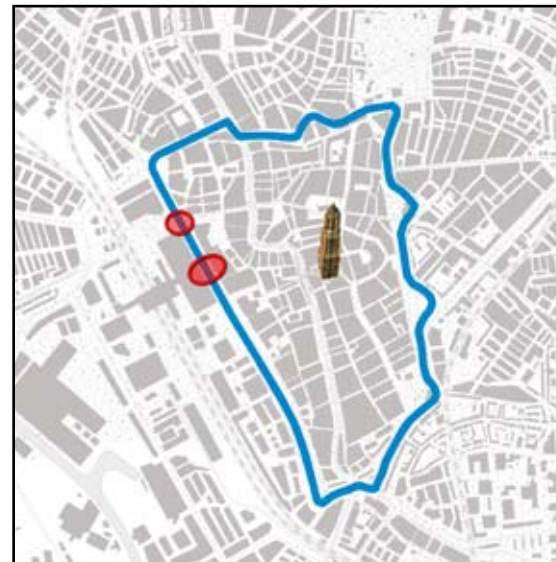
Huidige situatie Utrechtse singel

Utrechtse binnenstad weer omsingeld

De singel verknoopt zicht met zijn omgeving

Bijzondere plekken

2 Context

De nieuwe openbare ruimte van de Catharijnesingel krijgt een vanzelfsprekende aansluiting op het omliggende stedelijke gebied. Dit komt vooral tot uitdrukking in de aansluiting op stedelijke groenstructuur, waterstructuur en routes en in de aansluitingen op de aanliggende gebouwencomplexen.

Groenstructuur en waterstructuur

Het herstellen van de Catharijnesingel als complete singel rondom de binnenstad, is één van de kernpunten in de plannen voor het Utrechtse Stationsgebied. Naast het herstellen van de waterstructuur wordt beoogd een prettige openbare ruimte te creëren. De waterstructuur wordt begeleid door doorgaande grastaluds met bomenrijen. Daarnaast worden op enkele plekken losse straatbomen geplaatst. Conform het Masterplan wordt ook de loop van de Leidsche Rijn hersteld en verbonden met de Catharijnesingel.

Stadscorridor en Centruboulevard

De route Leidseweg-Smakkelaarsveld-Vredenburg(noord) maakt onderdeel uit van de zogenaamde Stadscorridor; een zone met overwegend wonen, culturele voorzieningen en publieke functies, gekoppeld aan een comfortabele fiets- en voetgangersverbinding. Deze zone kruist de Catharijnesingel ter hoogte van het Smakkelaarsveld. Een andere belangrijke route die de Catharijnesingel kruist is de zogenaamde Centruboulevard. De Centruboulevard wordt een ruime looproute waaraan een reeks bestemmingen ligt, zoals de Openbaar Vervoer Terminal, het winkelcentrum Hoog Catharijne en het Jaarbeurscomplex. Het zijn veelal private gebieden, die toegankelijk zijn voor publiek. Een groot deel van de Centruboulevard is interieur en verhoogd gelegen.

Verkeersstructuur

Net als de bestaande delen van de Utrechtse singel, houdt de buitenzijde van de gereconstrueerde Catharijnesingel een belangrijke verkeersfunctie voor auto en fiets, terwijl de binnenstadzijde is ingericht voor bestemmingsverkeer, langzaam verkeer en verblijf. Er komt een extra voetgangersstraat tussen de Catharijnesingel en plein Vredenburg waardoor een verfijnd voetgangersnetwerk ontstaat.

De nieuwe parkeergarage onder de singel wordt bereikbaar vanaf de westelijke zijde van de nieuwe Catharijnesingel. De expeditiekelder van het Muziekpaleis wordt bereikbaar vanaf de oostelijke kade.

Bruggen

Op vier plekken binnen het plangebied komen bruggen over de singel. Van noord naar zuid zijn dat de nieuwe Knipstraatbrug, de Vredenburgknoop, de Catharijneknoop en de Mariaplaatsbrug. Door middel van de Knipstraatbrug wordt de laad- en losroute voor het Muziekpaleis ontsloten. De zogenaamde Vredenburgknoop is het stelsel van bruggen op de plek waar de Leidsche Rijn en de Catharijnesingel samen komen. Op de zogenaamde Catharijneknoop worden de Catharijnesingel en de Centruboulevard met elkaar vervlochten.

Catharijneknoop

Een bijzondere plek is daar waar de Catharijnesingel en de Centruboulevard elkaar kruisen. Hier ontmoeten de openbare buitenruimte van de singel en de binnenruimte van het vernieuwde winkelcentrum Hoog Catharijne elkaar. De Catharijneknoop bestaat uit een aantal gebouwdelen. De Stadskamer is een grote glazen hal die het water overspant. Dit atrium is onderdeel van Hoog Catharijne en openbaar toegankelijk. Vanuit de koppen van het atrium kijk je uit over de singel.

Op de westelijke oever van de singel komt het smalle en langwerpige Poortgebouw. Hierin zijn stijgpunten van de begane grond naar de winkels op het +1 niveau voorzien, maar bijvoorbeeld ook horeca en woningen. De straat langs de westzijde van de singel wordt overbouwd door een “Bruggebouw” met winkels op het +1 niveau. Onder deze overbouwing is een toegang naar de Stadskamer naar winkels en woningen. Ook is hier een toegang naar de oever van de singelgracht. Dit overbouwde deel van de straat biedt daarmee ruimte voor passerend verkeer en biedt tegelijk toegang tot de functies in de Catharijneknoop.

Bouwplannen

Binnen de kaders van het Masterplan worden nieuwe gebouwen ontwikkeld en bestaande complexen vernieuwd. Het toevoegen van aantrekkelijke functies op de begane grond van gebouwen verlevendigt de straat en maakt routes meer uitnodigend. Binnenkort wordt gestart met de bouw van het Muziekpaleis op de hoek van Catharijnesingel en het Vredenburg. Onderdeel van de vernieuwing van Hoog Catharijne is het Entreegebouw tussen de Catharijnesingel en het plein Vredenburg. Daarnaast kan gebouw-uitbreiding plaats vinden tussen de huidige westgevel van V&D en de singelgracht.

Sfeerverschillen

3 Verschillen met VO

Ten opzichte van het Voorlopig Ontwerp zijn er een aantal aanpassingen aan het ontwerp gedaan. In de volgende paragrafen zijn deze beschreven.

3.1 Vergroeningsstudie

Bij het maken van het DRO is het ontwerpteam intensief begeleid door het “bureau Lodewijk Baljon landschapsarchitecten”. De resultaten van deze begeleiding zijn verwerkt in het Schetsboek Catharijnesingel (december 2008). De meeste aanpassingen uit het Schetsboek zijn in het DRO verwerkt; dit levert een toevoeging van 37 bomen op.

Groenaanpassingen ten opzichte van het Voorlopig Ontwerp zijn:

- Op de Catharijnekade zijn 10 bomen toegevoegd; in het VO waren hier 10 verspreide bomen opgenomen. In het DRO is er naast verspreide bomen op de expeditiestraat naar het Muziekpaleis, een bomenrij op de kade ingepast waardoor het aantal groeit tot 20. Hiervoor is de kade breder gemaakt en komen er ondergronds extra voorzieningen om kabels en leidingen te beschermen.
- Op de Daalsekade ter hoogte van het Smakkelaarsveld zijn 7 extra bomen, inclusief speciale ondergrondse voorzieningen ingepast.
- Op het terras bij het Muziekpaleis zijn 2 vaste bomen ingepast.
- Ook willen wij een 10-tal bomen in kuipen plaatsen. Keuze is afhankelijk van afspraken met de toekomstige exploitant (de stichting Muziekpaleis), afspraken over beheer en overwintering. Deze kuipbomen zijn in de zomer een belangrijk groenelement door bloei, geur en sfeer.
- In de middenberm aan de westelijke zijde, tussen de brug bij de Knipstraat en het toekomstig Middengebouw zijn, 16 bomen toegevoegd. Omdat deze middenberm geen optimale groeiplaats voor bomen is, komt er veel zorg voor de ondergrondse groeiplaats.
- Op de Rijnkade zijn 2 bomen toegevoegd op het meest zuidelijk gedeelte bij de Mariaplaatsbrug. Deze rij kan mogelijk worden verlengd tot het toekomstig Poortgebouw.

Mogelijk is er ruimte voor vergroening voor het V&D pand en de parkeergarage. In het Structuurplan Stationsgebied (december 2006) zijn voor het V&D-pand en de parkeergarage woningen opgenomen in de vorm van een overbouw van de kade. Er loopt een onderzoek naar de toevoeging van deze woningen in combinatie met vergroening van de Rijnkade.

Naast bomen spelen ook nog andere groenelementen een rol:

- grastaluds aan de westzijde
- muurvegetatie kademuren
- groene inrichting op het toekomstige entreegebouw
- verdere mogelijkheden voor groene daken en groene gevels op en aan aangrenzende panden. Over het laatste onderwerp verschijnt in eind april 2009 een studie.

Ten opzichte van het voorlopig ontwerp, komen er 37 vaste bomen en 10 kuipbomen bij. In totaal komen er nu 88 bomen + 10 kuipbomen. Hierdoor wordt de groenstructuur en de groenbeleving (zowel op straatniveau, vanuit de singel en van bovenaf) vergroot. Deze elementen zorgen voor verlevendiging van het Stationsgebied en voor zuurstofproductie. Hoewel het hier om een intensief binnenstedelijk centrumgebied gaat, zijn er mogelijkheden voor planten en dieren. Ook in het kader van de groenstudie worden voorstellen gedaan voor vogelbroedplaatsen en mogelijkheden voor vleermuizen.

3.2 Overige verschillen

Naast de hiervoor beschreven groenaanpassingen zijn er nog een aantal verschillen:

- In het VO liepen de beide rijbanen van de Catharijnesingel recht door over de Vredenburgknoop. In het DRO is gekozen voor een meer compacte bundeling. Daarnaast zijn uitvoegstroken van buslijn 2 naar en van het Smakkelaarsveld opgenomen. Tenslotte zijn de werfpaden onder de Vredenburgknoop uit het ontwerp gehaald vanwege het risico op sociale onveiligheid.
- Halteringen van de buslijn zijn ingepast.
- De rijbaan op de brug Knipstraat is haaks op het water geplaatst (in plaats van schuin). De bocht op de Catharijnekade is ook voor lange vrachtwagens (18 meter) die het Muziekpaleis bevoorraden goed te nemen.

Zicht op Catharijneknoop vanaf Catharijnesingel.

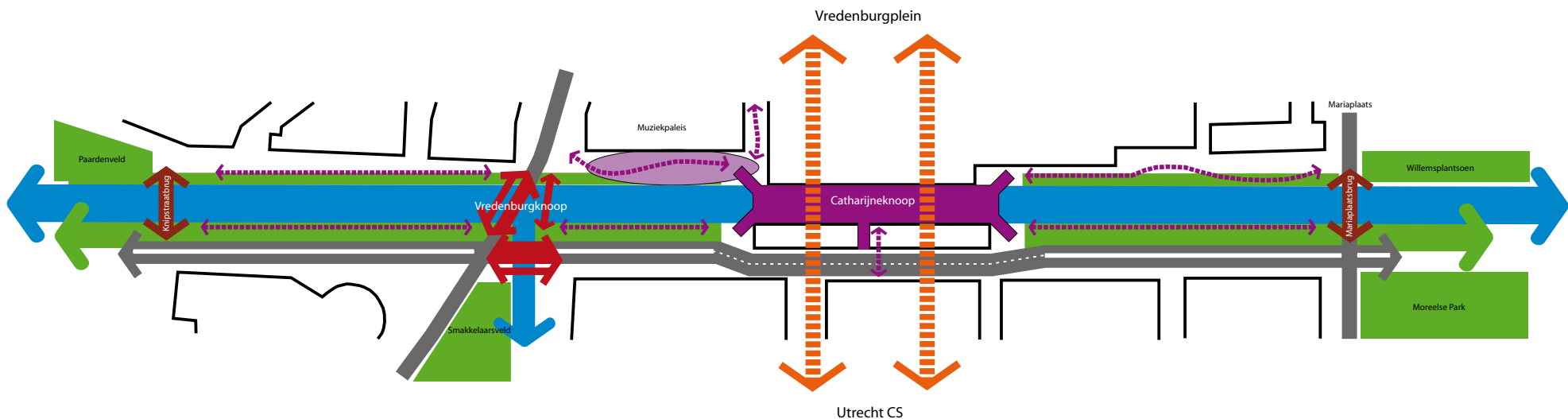
4 Visie

In het gehele Stationsgebied wordt gestreefd naar het realiseren van een uitnodigende en functionele openbare ruimte. Voor de Catharijnesingel spitst deze opgave zich toe op het scheppen van een balans tussen enerzijds de continuïteit van de historische singelstructuur en anderzijds het creëren van plekken aan de waterkant die uitnodigen tot een verblijf in een hedendaags en binnenstedelijk Stationsgebied.

Historische singelstructuur

De historische binnenstad wordt opnieuw volledig omgeven door de singelgracht. De bestaande singel kent sfeerverschillen op de deeltrajecten, maar toch is deze herkenbaar als een doorgaande ruimtelijke structuur. Vanzelfsprekend zorgt het water voor continuïteit. De oevers van de huidige singel bestaan aan weerszijden van het water overwegend uit groene taluds. Alleen aan de noordzijde van de binnenstad komen ook veel kades voor.

Behalve door het water en de oevers is de singel als continue ruimtelijke structuur herkenbaar door de opbouw van het profiel. Aan de buitenzijde is er een continue gevellijn en een doorgaande verkeersstructuur voor auto, fiets en voetganger. Meestal staat er een bomenrij op de oever tussen het water en de doorgaande verkeersstructuur. Aan de binnenzijde van de singel is ook een min of meer continue rooilijn met plaatselijk bouwvolumes tot aan de waterkant, zoals bij de Stadsschouwburg en de Sterrenwacht. Aan de binnenzijde is ruimte voor langzaam verkeer en verblijf. Hier zijn geen doorgaande verkeersroutes, maar korte trajecten voor bestemmingsverkeer. Aan de binnenzijde komen zowel bomenrijen voor op de kades als verspreid geplaatste bomen langs groene oevers.

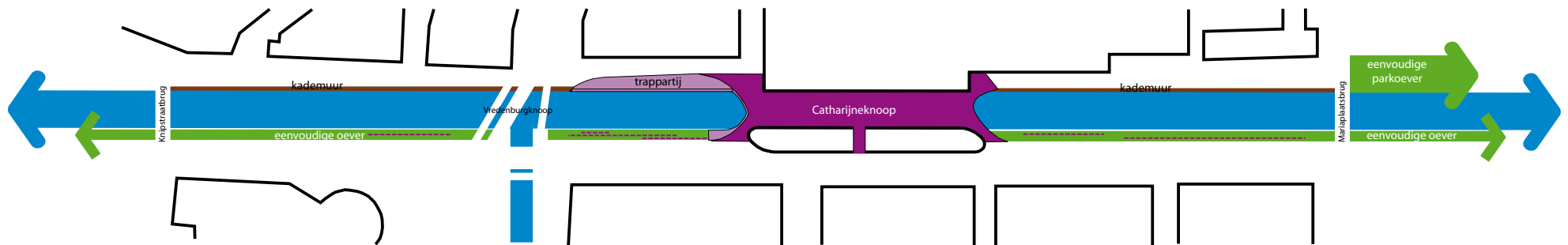
Groenstructuur en routes Catharijnesingel

Sfeerverschillen

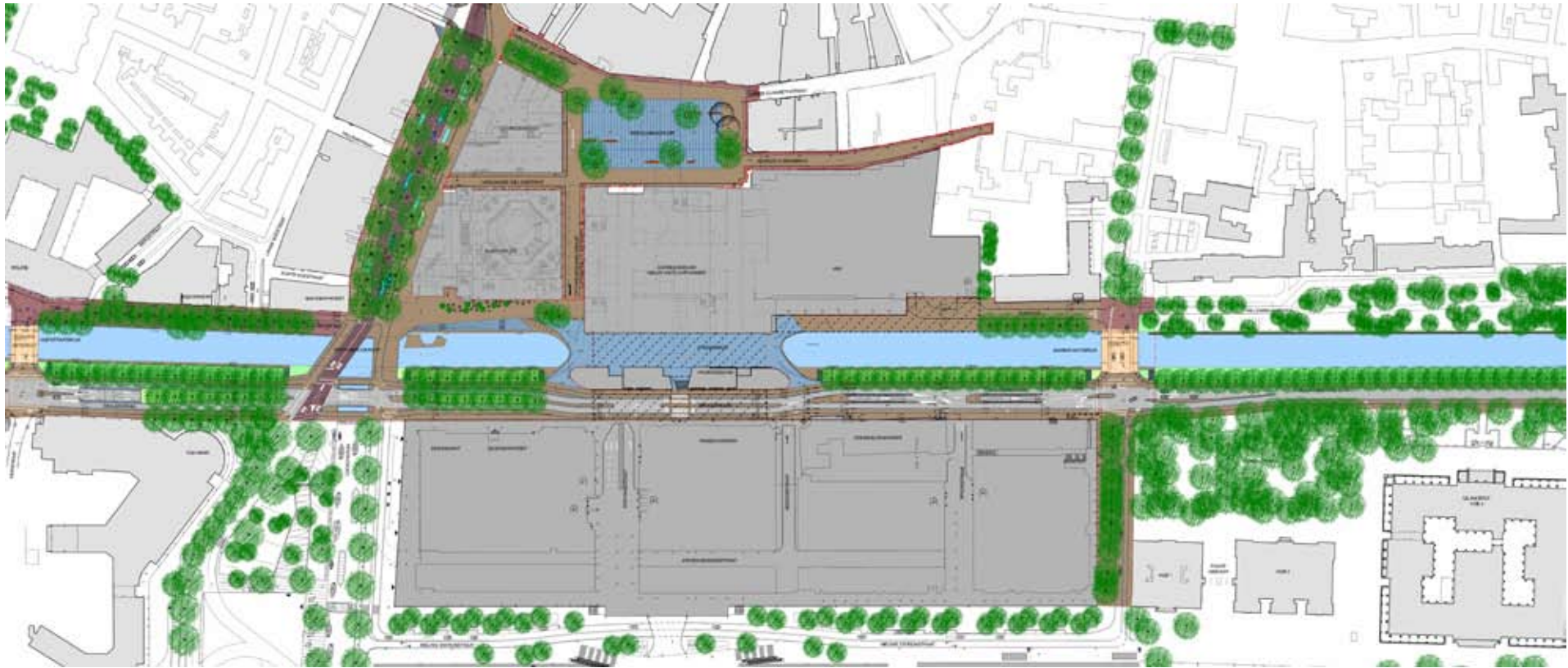
Ten westen van de historische binnenstad, waar ook het plangebied van dit DRO is gelegen, vinden langs de singel duidelijke sfeerovergangen plaats. Van een ruim, groen en relatief rustig singelpark in het zuiden met de voormalige bolwerken en hoofdzakelijk woningen en kantoren, verandert de sfeer ter hoogte van de complexe Catharijneknoop en Vredenburgknoop naar een compact, druk, binnenstedelijk gebied met, naast woningen, ook winkels en voorzieningen.

Dit geldt met name voor de singel ter hoogte van het Muziekpaleis. Daarom wordt hier het meeste ruimte geboden voor verblijf op terras of aan het water. Een vormentaal met vloeiende lijnen zorgt voor soepele overgangen van kades naar trappartijen en taluds. De afwijkende vormgeving ten opzichte van de lineaire opzet van de singel benadrukt enerzijds de continuïteit van routes en anderzijds de bijzondere betekenis van de locatie.

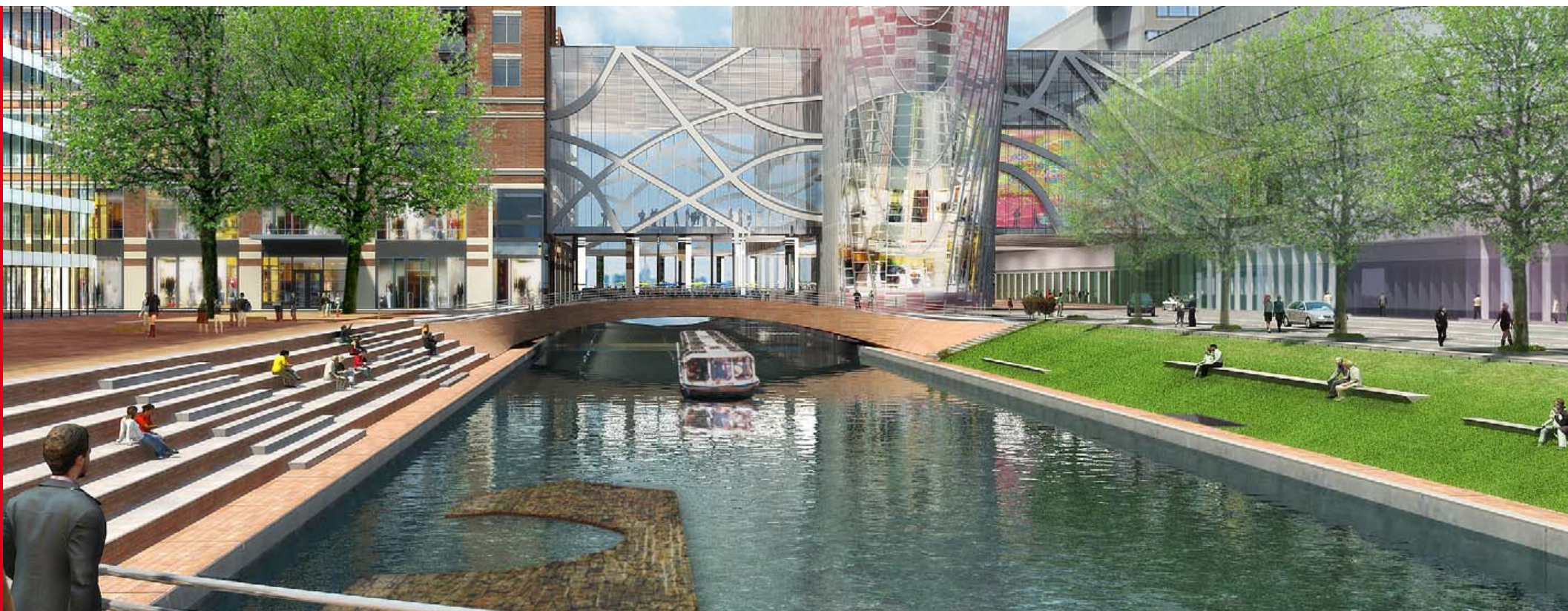
Ten noorden van de Vredenburgknoop krijgt de singel weer een rustiger karakter met hoofdzakelijk woningen en kantoren. De inrichting is eenvoudig en lineair van opzet. De ruimte is hier beperkt waardoor de noordwestzijde van de singel gekenmerkt wordt door kades beplant met bomenrijen.

Oevers en kades Catharijnesingel

Plattegrond DRO Catharijnesingel

Zicht op trappen voor Muziekpaleis en Catharijneknoop vanaf Vredenburgknoop.

5 Planbeschrijving

5.1 Basisprofiel

Het basisprofiel van de Catharijnesingel is over de gehele lengte van het plangebied gelijk, zodat zoveel als mogelijk de doorgaande waterstructuur wordt begeleid door een continue groenstructuur en verkeersstructuur. Per deelgebied zijn er aanvullingen en uitzonderingen op dit basisprofiel die in de hoofdstukken hierna worden beschreven en verbeeld.

Stationszijde

Het basisprofiel is als volgt opgebouwd: het doorgaande fiets- en autoverkeer is gesitueerd aan de westzijde (stationszijde) van het water. Langs de gevels ligt een trottoir en een éénrichtingsfietspad. Vervolgens een rijbaan in elke richting met daartussen ruimte voor afwisselend een bomenrij, parkeergarage-inritten of opstelstroken voor verkeerslichten. Langs de rijbanen aan de waterkant ligt een éénrichtingsfietspad. Bovenaan het grastalud staat een bomenrij (platanen). Onderaan het grastalud ligt een voetpad langs de waterkant. Dit zogenaamde werfpad is een beklinkerd pad op een lage gemetselde kade. Het werfpad ligt op hetzelfde peil als bestaande werven van de Utrechtse grachten, circa 40 cm boven de waterspiegel. Ter hoogte van de bruggen zijn trappen gesitueerd die het werfpad verbinden met het circa 2,5 meter hoger gelegen straatniveau. Het water is circa twintig meter breed.

Binnenstadzijde

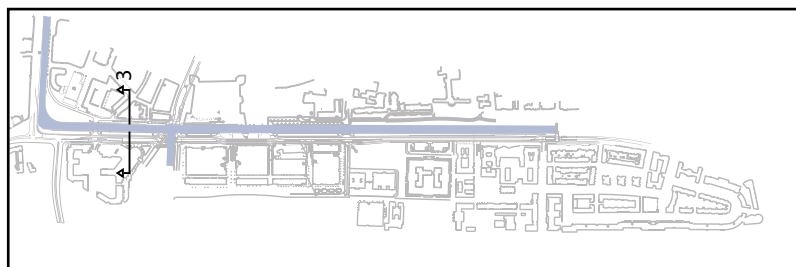
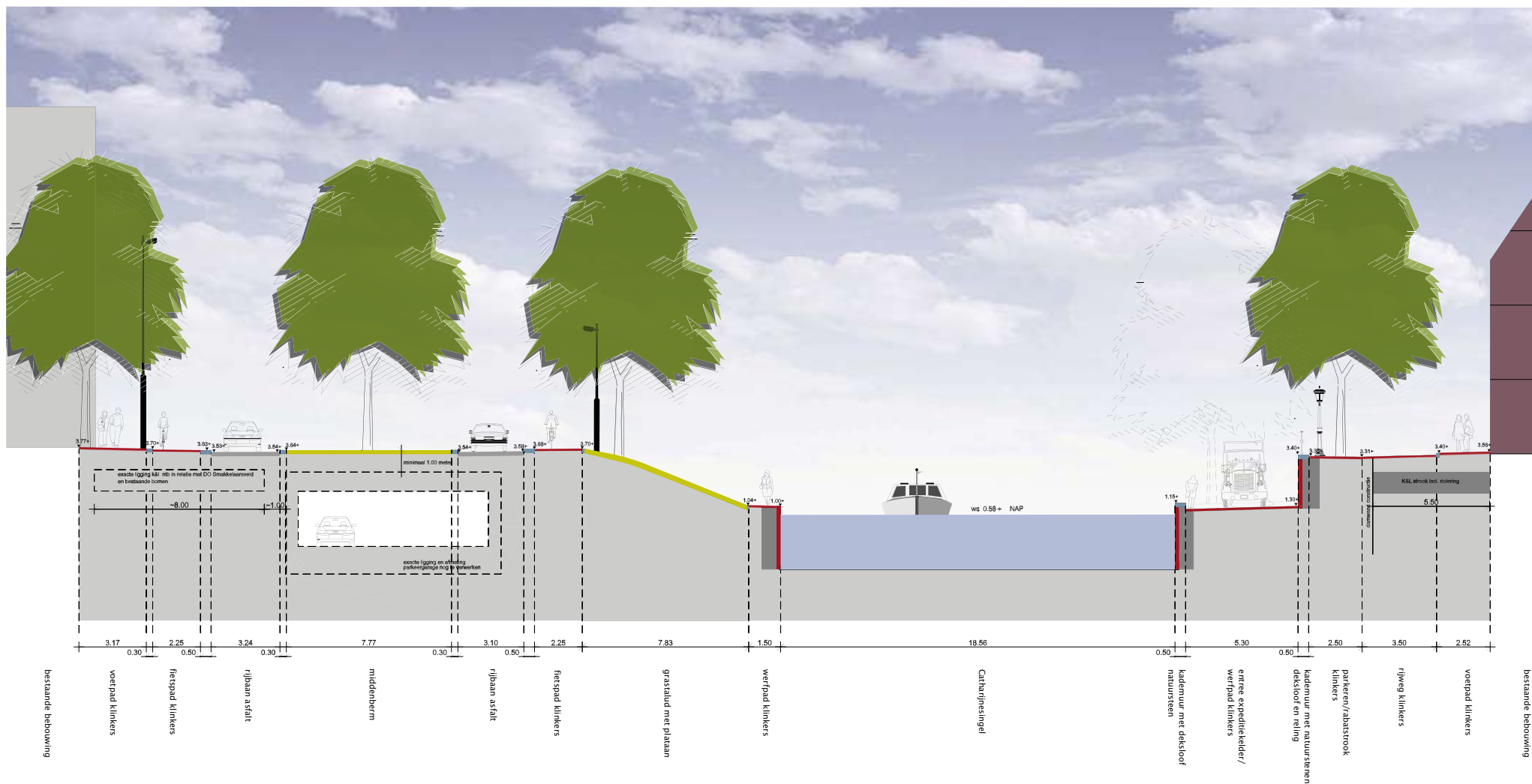
Aan de oostzijde (binnenstadzijde) is meer ruimte voor voetgangers, verblijf en horeca. De singel wordt aan de oostzijde (binnenstadzijde) begrensd door een gemetselde kademuur, opgesloten met een natuurstenen deksloof. Bovenop de kade wordt, daar waar mogelijk, een rij lindebomen geplant die zorgt voor een zoveel mogelijk doorgaande groenstructuur. Daarnaast wordt plaatselijk een solitaire boom vrij geplaatst. Alle verhardingen worden uitgevoerd in gebakken klinkers met een opsluiting van natuurstenen banden. Alleen de hoofdrijbanen worden uitgevoerd in asfalt en de HOV-baan in beton.

Continuïteit

Voor een goede aansluiting van de nieuwe Catharijnesingel op bestaande singeldelen in het noorden (Paardenveld en Weerdsingel) en zuiden (Catharijnesingel-zuid), worden de belangrijkste ingrediënten uit het basisprofiel voortgezet: verkeersstructuur, bomenrijen, talud en water. Aan de noordzijde wordt ook het werfpad voortgezet.

Doorgaande waterstructuur, groenstructuur en verkeersstructuur

Dwarsprofiel Daalsesingel en Catharijnekade

5.2 Daalsesingel en Catharijnekade

Het noordelijke deel van de singel tussen Paardenveld en de Vredenburgknoop heet aan de westzijde van het water Daalsesingel, en aan de oostzijde de Catharijnekade. Na het verwijderen van de Catharijnebaan en de reconstructie van de singel worden Daalsesingel en Catharijnekade weer verbonden door het water. Daalsesingel en Catharijnekade worden ingericht conform het basisprofiel. Hierna worden enkele bijzonderheden voor dit deelgebied beschreven.

Daalsesingel

De Daalsesingel krijgt een belangrijke rol in het verwerken van het verkeer. Een groot deel van het autoverkeer ten behoeve van de oostzijde van het Stationsgebied (onder meer Hoog Catharijne) komt het centrum van de stad binnen vanaf de Graadt van Roggenweg, de nieuwe Westpleintunnel, Daalsetunnel en Paardenveld. Van deze auto's gaat een aantal via de inrit in de Daalsesingel naar de parkeergarage die gelegen is onder de Catharijneknoop en plein Vredenburg. Lokaal autoverkeer, auto's voor de bestaande parkeergarages in Hoog Catharijne, fietsverkeer en voetgangers blijven op maaiveldniveau.

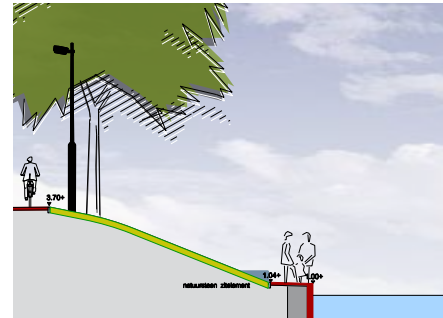
Langs het werfpad is in het talud een enkele zitrand opgenomen om even te verblijven.

Catharijnekade

De Catharijnekade sluit aan bij de sfeer van de historische binnenstad en wordt ingericht conform het Openbare Ruimteplan Binnenstad.

De Catharijnekade krijgt een hoge en deels een lage kade op werfniveau. De Catharijnekade is alleen voor bestemmingsverkeer. Er komen trottoirs langs de gevels. Fietsers en auto's maken gebruik van de rijbaan. Langs de rijbaan zijn enkele parkeerplaatsen onder de bomenrij. Ook worden hier zitbanken ingepast.

Voor het bereikbaar maken van de ondergrondse expeditiehof van het Muziekpaleis komt langs de Catharijnekade een werf, die overgaat in een hellingbaan. De hellingbaan is bereikbaar vanaf de Knipstraatbrug. De werf is behalve voor expeditieverkeer bereikbaar voor voetgangers via een trap aan de zijde van de Vredenburgknoop. Op de werf worden enkele bomen vrij geplaatst.

Zitrand Daalsesingel

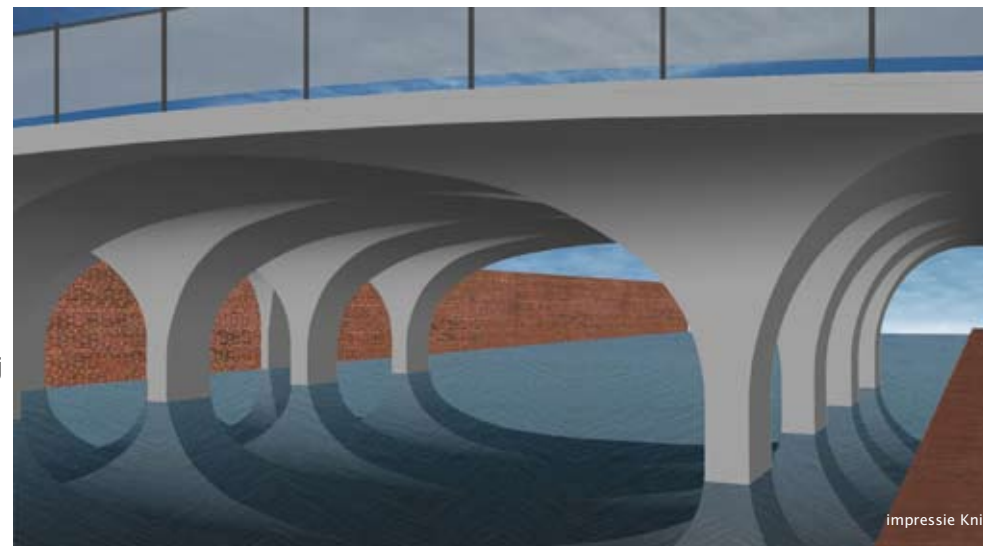

Zitbanken Catharijnekade

Brug Knipstraat

Tegenover de Knipstraat komt de Knipstraatbrug. Het ontwerp van deze brug wordt ontwikkeld door Wiek Röling.

De belangrijkste functie is het bereikbaar maken van de toegang tot de expeditiekelder van het Muziekpaleis. Op straatniveau is de brug de eenvoud zelve, terwijl de gewelfvormige pijlers met de weerspiegeling in het water de brug toch een eigen identiteit geven. Deze pijlers zijn in het water geplaatst om blinde vlekken te vermijden en daarmee de sociale veiligheid te vergroten. Aan weerszijden van de brug zijn trappen die leiden naar het werfpad langs de westzijde van de Catharijnesingel. Het werfpad loopt onder de brug door.

impressie Knip

Voorlopig Ontwerp Vredenburgknoop gezien vanaf Smakkelaarsveld

5.3 Vredenburgknoop

Daar waar de Leidsche Rijn en de Catharijnesingel samenkomen wordt de Vredenburgknoop ontwikkeld. Het ontwerp voor de bruggenknoop is onderdeel van dit DRO en wordt ontwikkeld door Studio SK. In de plattegrond van dit DRO is het ontwerp van de Vredenburgknoop verwerkt februari 2009.

Uniek bruggen-ensemble

De Vredenburgknoop bestaat uit vijf bruggdelen die elk een eigen route faciliteren: Drie routes voor verschillende verkeersdeelnemers langs de singel, een route langs de Leidsche Rijn een route langs het Smakkelaarsveld.

De Vredenburgknoop markeert de entree van de historische binnenstad. De brug vormt de schakel tussen de nieuw te ontwikkelen Bibliotheek ++ en het Muziekpaleis. Op een grotere schaal verbindt de brug het Stationsgebied met de historische binnenstad.

De bruggen overspannen het water zonder tussengelegen steunpunten en sluiten vloeiend aan op aansluitende wegen. Hierbij zijn logistieke helderheid, eenvoud en herkenbaarheid beoogd. Daarbij wordt de continuïteit van de waterstructuren zo min mogelijk onderbroken. Bijzondere verlichting en detaillering versterken het unieke karakter.

Verbindingen

De bruggen verbinden de straat Vredenburg, de Catharijnesingel en het Smakkelaarsveld met elkaar. Drie bruggen over de Leidsche Rijn-zuid, parallel aan de Catharijnesingel, zijn bestemd voor autoverkeer en langzaamverkeer. Het voetgangersgebied hiervan biedt ook gelegenheid om over het water van de Leidsche Rijn uit te kijken door een zogenaamd panoramabalkon met hierin geïntegreerde zitelementen.

De noordelijke brug over de Catharijnesingel is bestemd voor langzaamverkeer en HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer).

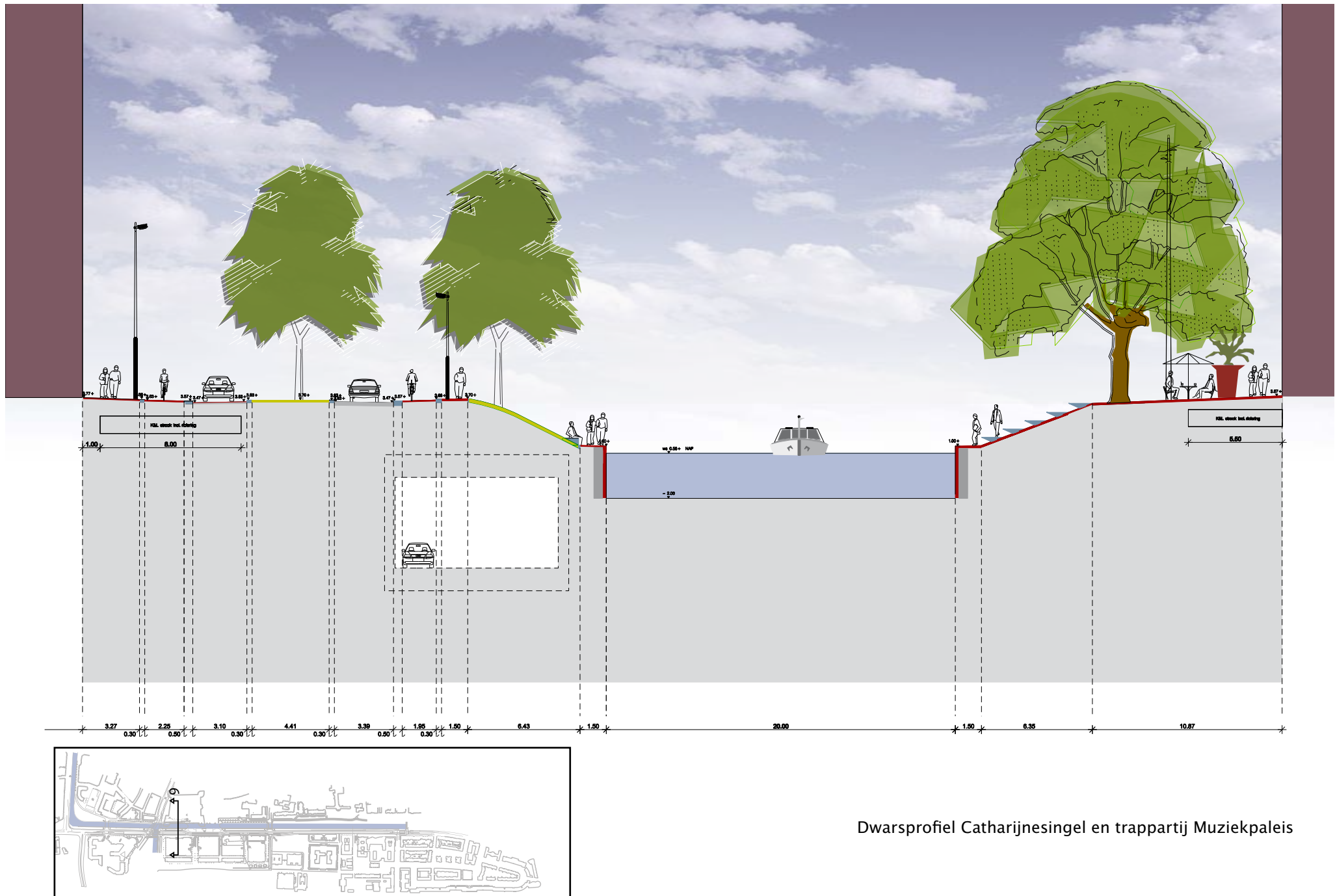
De zuidelijke brug over de Catharijnesingel is alleen bestemd voor langzaamverkeer. Aan weerszijden van de Vredenburgknoop zijn trappen die leiden naar het werfpad langs de westzijde van de Catharijnesingel.

Vredenburgknoop gezien vanaf Smakkelaarsveld

Vredenburgknoop gezien vanaf Catharijnekade

Dwarsprofiel Catharijnesingel en trappartij Muziekpaleis

5.4 Trappartij Muziekpaleis

Ter hoogte van het Muziekpaleis wordt een bijzondere ruimte gecreëerd met een trappartij aan de waterkant die geschikt is voor verblijf. Aan de binnenszijde is een breed trottoir vrijgehouden met daaraan de hoofdentree van het Muziekpaleis en een horecaterras. Onder dit trottoir en onder de trappen ligt de laad- en losruimte van het Muziekpaleis. De waterkant wordt hier vloeiend vormgegeven met een hellende en welvende kademuur, waarin treden van natuursteen zijn opgenomen. Er zijn smalle looptreden en brede treden om op te zitten. De zittreden kunnen worden gebruikt voor zowel gewone als bijzondere gebeurtenissen: even genieten van de zon of aanschuiven bij een waterconcert georganiseerd door het Muziekpaleis. De onderste trede eindigt op een werfpad zodat je met een veilig gevoel dichtbij het water kan komen.

Verblijf aan de waterkant

Trappartij bij het Muziekpaleis en Catharijneknoop gezien vanaf Vredenburgknoop

Evenement aan de waterkant

Groene trap

Groen terras

Kuipplanten op het terras

Bomen in en bij de trap

Groene westoever

De westzijde (stationszijde) wordt ingericht conform het groene basisprofiel. Tussen de rijbanen wordt een extra bomenrij toegevoegd in een groene middenberm. Tussen Vredenburgknoop en Mariabrug wordt aanvullend op het basisprofiel ook een trottoir opgenomen bovenaan het talud. Hierdoor wordt het voetgangersnetwerk fijnmaziger en uitnodigender. Langs het werfpad zijn in het groene talud enkele zitranden opgenomen. Zowel aan de zijde van de Catharijnekade als aan de zijde van de Vredenburgknoop zijn trappen van het werfpad naar het hoger gelegen straatniveau.

Vloeiende overgangen

Aan de zijde van de Catharijneknoop gaat de trappartij aan de ene waterkant en de groenetalud aan de andere kant vloeiend over in de welving van de brug van de Catharijneknoop. Via de brug kan de Catharijnesingel worden overgestoken in de openlucht om bijvoorbeeld vanaf het Vredenburgplein via de Catharijneknoop en het Smakkelaarsveld buitenom naar het station te wandelen. Voetgangers kunnen ook kiezen om op de brug de Stadskamer binnen te gaan om bijvoorbeeld aan de zuidzijde aan de Rijnkade de route te vervolgen of om via Nieuw Hoog Catharijne binnendoor naar het station te lopen.

Vergroening voor Muziekpaleis

De groenstructuur aan de binnenstadszijde wordt ter hoogte van het Muziekpaleis voortgezet middels enkele solitair geplaatste bomen boven aan de trap. De bomen markeren deze bijzondere verblijfsplek aan het water. Daarnaast wordt voorgesteld om boven de ondergrondse expeditiekelder het groen door te zetten door de plaatsing van grote plantenbakken met bijvoorbeeld palmen, olijfbomen of citrusbomen. Wellicht kunnen deze kuipplanten 's winters worden ondergebracht in de Stadskamer. Dit idee kan door het Muziekpaleis, Corio B.V. en de gemeente Utrecht nader worden uitgewerkt.

Kasteel Vredenburg

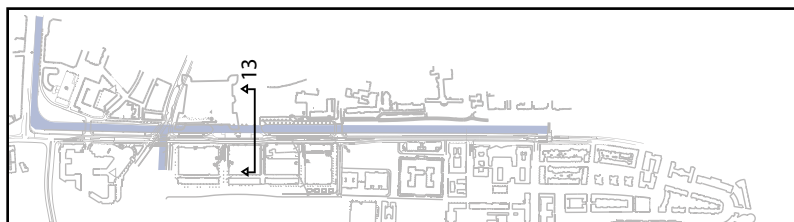
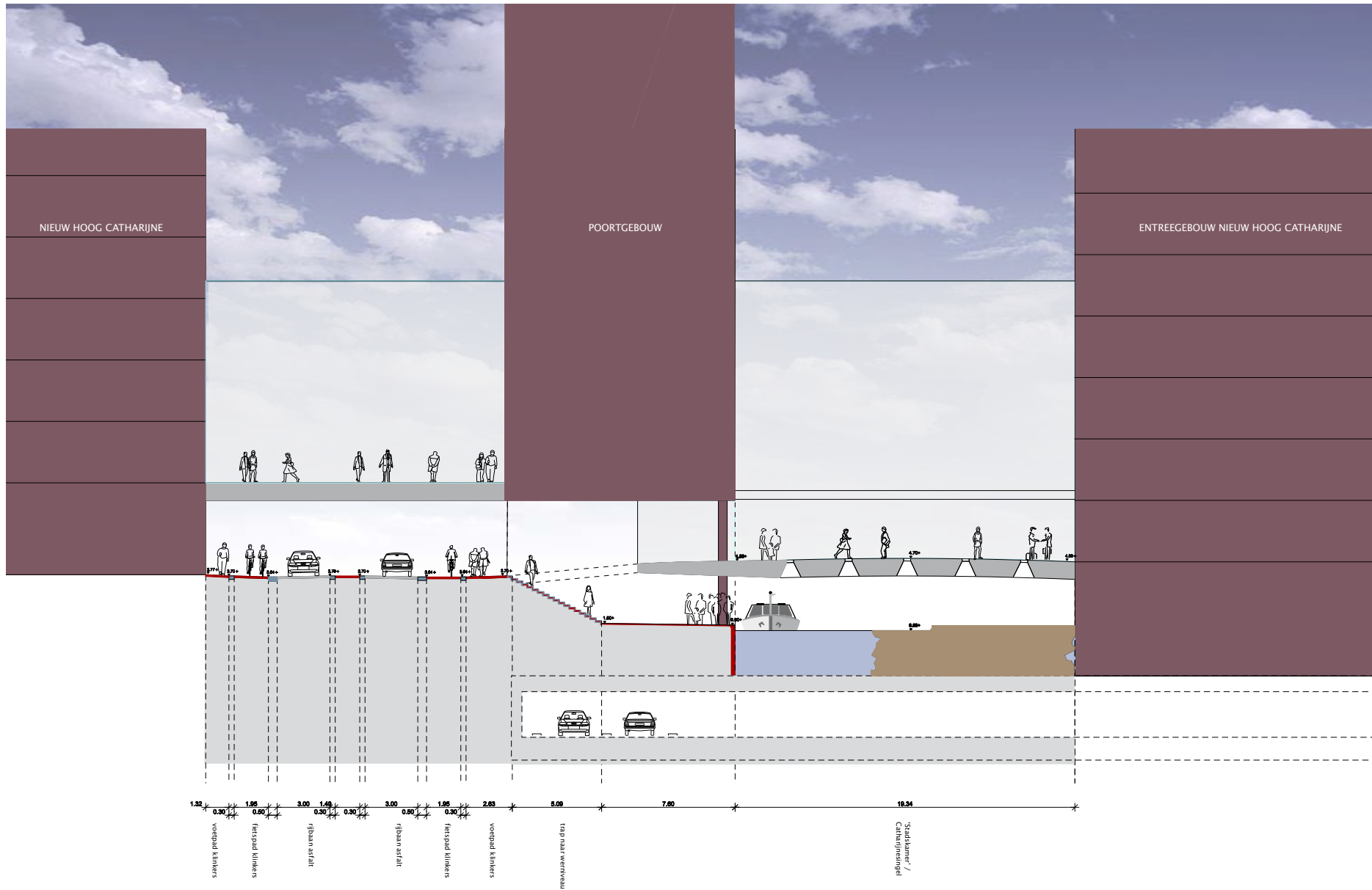
In het water van de singel liggen waarschijnlijk monumentale restanten van het voormalige Kasteel Vredenburg. Deze worden gehandhaafd. Voor de trap bij het Muziekpaleis aan de zijde van de Vredenburgknoop en onder de Catharijneknoop liggen de restanten van twee hoektorens. De torens werden vroeger verbonden met de kasteelmuur. Hiervan zijn waarschijnlijk geen restanten meer aanwezig. De kasteelmuur lag op de plek waar nu de oever aan de binnenstadszijde wordt gereconstrueerd. Een ambitie is middels een lichtlijn op waterniveau de contouren van het voormalige kasteel zichtbaar maken in het water en langs de kademuur.

Trappen gaan over in helling

Welvende kademuur

Dwarsprofiel Catharijneknoop

5.5 Catharijneknoop

Op de Catharijneknoop zijn uitsluitend de belangrijkste elementen uit het basisprofiel nog herkenbaar. De singelgracht met een breedte van twintig meter wordt zonder uitzondering voortgezet. Ook het straatprofiel langs de westzijde wordt, enigszins vernauwd, op hoofdlijnen voortgezet: trottoirs en eenrichtingsfietspaden liggen aan weerszijden van de twee rijbanen. Voor het overige wijkt het profiel op de Catharijneknoop sterk af van het basisprofiel doordat het gehele singelprofiel wordt overbouwd, zoals beschreven in hoofdsruk 2. De realisatie van deze bebouwing is een private ontwikkeling door Cório B.V..

Vloeiende lijnen

Om samenhang te bewerkstelligen tussen de bebouwing van de Catharijneknoop en de Catharijnesingel en om deze bijzondere plek een unieke aanblik te geven, wordt een vloeiende vormgeving toegepast. Dit gebeurt zowel in de openbare ruimte als in het Poortgebouw. Bij de Catharijneknoop, waar de stedelijke druk en de ruimtelijke complexiteit maximaal zijn, is de vormgeving expressief. Verderop gaan de vloeiende lijnen weer over in de ingetogen lijnvoering van het basisprofiel van de singel.

Het dek dat de singel overbrugt welt circa 1 meter omhoog vanuit het omringende maaiveld. Buiten de Stadskamer wordt het brugdek voortgezet en sluit vloeiend aan op de omliggende looproutes. De randen van het brugdek worden zo ijl mogelijk gedimensioneerd.

Straat overbouwd

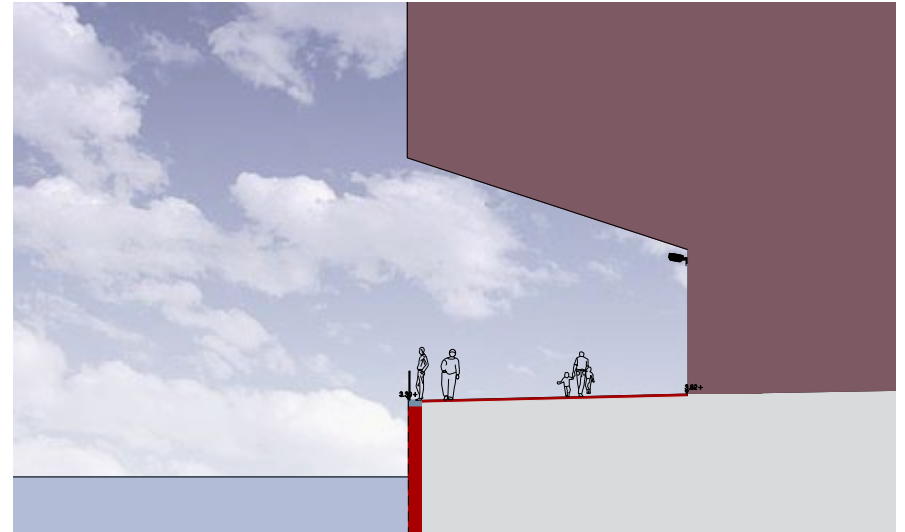
De straat aan de westzijde van de singel wordt ter hoogte van de Catharijneknoop overbouwd door een bruggebouw met winkels. Centraal onder het Bruggebouw komt een toegang voor voetgangers naar de Stadskamer en een toegang naar het water daaronder. Hier kan wellicht een halteplaats voor rondvaartboten worden ingepast.

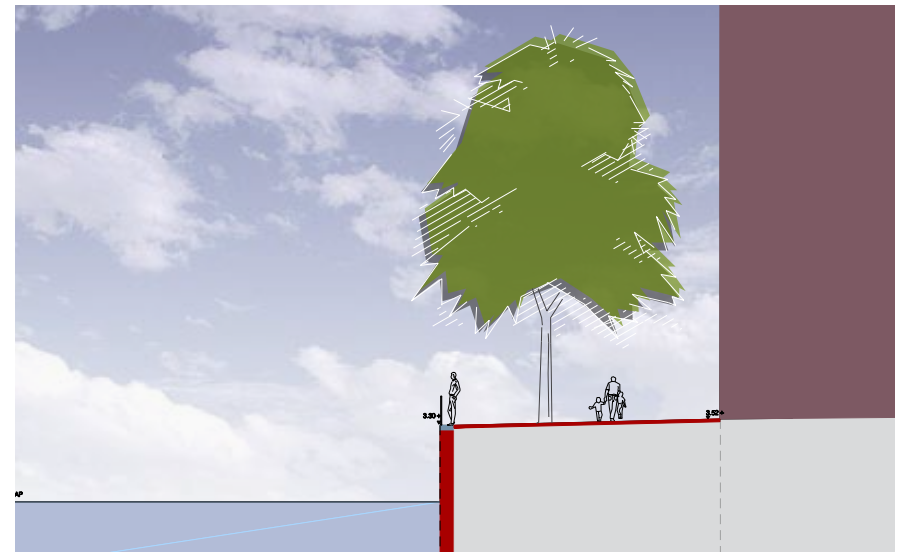
Vloeiende overgangen

Expressieve vormgeving

Catharijnesingel en Rijnkade Variant 1: overbouw van de Rijnkade

Catharijnesingel en Rijnkade Variant 2: bomen op de Rijnkade

5.6 Catharijnesingel-Rijnkade

Het singeldeel ten zuiden van de Catharijneknoop en ten noorden van de Mariaplaatsbrug heet aan de westzijde (stationszijde) de Catharijnesingel en aan de binnenstadszijde de Rijnkade. Na het verwijderen van de Catharijnebaan en de reconstructie van de singel worden hier de Catharijnesingel en Rijnkade weer verbonden door het water.

De overgangen van zijde van de Catharijnesingelzijde en de Rijnkade naar de Catharijneknoop worden vloeiend vormgegeven. Ook hier vormt een welvende en hellende kademuur de overgang naar het brugdek van de Stadskamer. Voetgangers kunnen de singel hier buitenlangs oversteken of de Stadskamer binnen gaan.

Catharijnesingel

De westzijde van de singel wordt ingericht conform het groene basisprofiel. Het trottoir en de bomenrij bovenaan het talud worden voortgezet. Dicht bij het water loopt ook hier een werfpad van klinkers, dat zowel bij de Catharijneknoop als bij de Mariaplaatsbrug aansluit op trappen naar straatniveau.

Rijnkade overbouwd

De Rijnkade wordt een brede voetgangerskade. Daarnaast wordt de huidige toegang van de parkeergarage en expeditieruimte gehandhaafd. Ter hoogte van de V&D is in het Masterplan voor het Stationsgebied uitbreiding met woningen voorzien. De wijze waarop hier woningbouw kan worden ingepast wordt nog onderzocht. Er zijn 2 varianten. In de huidige situatie is het trottoir en fietspad ter hoogte van de V&D overbouwd. Deze ruimte kan worden dichtgebouwd omdat er tot aan de waterkant genoeg ruimte overblijft voor langzaam verkeer. In deze nieuwbouw kunnen nieuwe plintfuncties worden gerealiseerd die het gebied verlevendigen. Daarnaast kan de kade volgens het Masterplan tot aan de waterkant worden overbouwd. De overbouw heeft een maat van 10 tot 20 meter breed en 120 meter lang. Op de kade aan de zijde van de Mariaplaatsbrug is nog ruimte voor een korte bomenrij. Tussen de bomen zijn zitbanken ingepast. Genoemd straatprofiel is hier weergegeven in variant 1.

Rijnkade groen

Een tweede mogelijke invulling van de Rijnkade (variant 2) is om de overbouw tot aan de waterkant niet te realiseren en de gebouuitbreiding te beperken tot het invullen van de bestaande overbouw, en de ruimte binnen de huidige gevellijn, met aantrekkelijke functies. In deze variant is het mogelijk een bomenrij te realiseren over de gehele lengte van de Rijnkade tussen Catharijneknoop en Mariaplaatsbrug.

Afbeelding gemeente Utrecht i.s.m. Cório B.V.

Brug Mariaplaats

In het verlengde van de Mariaplaats komt de Mariaplaatsbrug. Ook het ontwerp van deze brug wordt ontwikkeld door Wiek Röling.

De brug is bestemd voor auto- en fietsverkeer en voetgangers, alles in 2 richtingen. Het ontwerp van de brug is vergelijkbaar met het ontwerp van de Knipstraatbrug. Op straatniveau is de brug de eenvoud zelve, terwijl de gewelfvormige pijlers met de weerspiegeling in het water de brug toch een eigen identiteit geven. Deze pijlers zijn in het water geplaatst om blinde vlekken te vermijden en daarmee de sociale veiligheid te vergroten. Aan weerszijden van de brug zijn trappen die leiden naar het werfpad langs de westzijde van de Catharijnesingel. Het werfpad loopt onder de brug door maar heeft geen vervolg langs de Catharijnesingel Zuid.

Forse klinkers en robuuste natuursteen banden

Natuurstenen verharding op de Centruboulevard

Verharding Catharijnekade conform ORP

6 Materiaalbeschrijving

Doel is een uitnodigende, functionele, degelijke en verfijnde openbare ruimte. De openbare ruimte van de Catharijnesingel wordt ingericht met duurzame materialen (verharding, straatmeubilair, verlichting en groen) volgens het vastgestelde Referentiekader Openbare Ruimte Stationsgebied Utrecht. Onderstaande specificaties zijn richtinggevend en kunnen op details nog wijzigen.

6.1 Verharding

Basisverharding Catharijnesingel

De kern van het nieuwe stationsgebied heeft een eigen sfeer door de groot-schalige gebouwen en nieuwe brede profielen ingericht voor grote aantallen passerende en verblijvende mensen. Gekozen is voor een eigentijdse verharding die past bij de forse schaal van de bebouwing en aansluit bij de materialisering van de historische binnenstad. De basisverharding voor het stationsgebied wordt gedacht aan gebakken klinkers met een opsluiting van robuuste natuurstenen banden (opgeruwd middels vlammen). Een bestrating met gebakken klinkers kan worden toegepast op voet- en fietspaden en rijbanen (30 km/uur). Alleen de hoofdrijbanen (50 km/uur) en HOV-baan worden uitgevoerd in respectievelijk asfalt en beton.

Gebakken klinkers

Lingeformaat (circa 240x60x80mm), elleboogverband op trottoirs.

Dikformaat, keperverband op rijbanen (30km/uur) en middenbermen.

Dikformaat, halfsteensverband op fietspaden. Kleur: Bruin.

De uiteindelijke keuze moet nader worden bepaald op basis van gerealiseerde projecten, kleurmonsters etc.

Natuurstenen band '50'

Toepassing: Opsluiting rijbanen. Hoogteverschil circa 10cm.

Afmeting: 50cm breed, circa 80-120cm lang.

Materiaal: Graniet, antracietgrijs, gezaagd en gevlamd.

Natuurstenen banden '30'

Toepassing: Tussen voet- en fietspad. Hoogteverschil circa 5cm.

Afmeting: 15cm breed, 80-120cm lang.

Materiaal: Graniet, antracietgrijs, gezaagd en gevlamd.

Traptreden natuursteen

Toepassing: Trappen naar werfpaden.

Afmeting: optrede ca. 10-15cm, aantrede 25cm, 80-120cm lang.

Materiaal: Graniet, antracietgrijs, gezaagd en gevlamd.

Zwart asfalt

Toepassing: hoofdrijbanen westzijde (50 km/uur)

Rood beton

Toepassing: HOV baan.

Catharijnekade

De Catharijnekade past binnen de sfeer van de historische binnenstad / wijk C. De Catharijnekade wordt daarom ingericht met dezelfde materialen als toegepast in de binnenstad, conform het Openbare Ruimteplan Binnenstad van maart 2000.

Trottoir: Gebakken klinker, drieling, paars, halfsteensverband.

Rijbaan: Gebakken klinker, dikformaat, keperverband.

Parkeerstrook : Gebakken klinker, dikformaat, elleboogverband.

Opsluitingen: natuurstenen band, 15cm breed, hoogteverschil circa 12cm.

Wurf: Gebakken klinker, dikformaat, keperverband.

Centrumboulevard

Delen van het plangebied die in de invloedssfeer liggen van de Centrumboulevard worden ingericht met een natuursteen verharding en/of natuurstenen inrichtingselementen. Dit geldt voor het brugdek van de Catharijneknoop, de traptreden voor het Muziekpaleis en de zitelementen langs het werfpad aan de waterkant.

Natuurstenen tegels

Verharding van platen van Graniet, Quartsiet of een composiet in aansluiting op verharding binnen van de Stadskamer. Dit materiaal moet nog nader in overleg met Córío B.V. worden bepaald.

Natuurstenen trappen

de traptreden voor het Muziekpaleis worden uitgevoerd in trapelementen van natuursteen eventueel voorzien van een houten zittingen.

Materiaal: Graniet, gezaagd en gevlamd.

Zitbank type Montseny enkel 1.50m

Afvalbak type Capitole

Afzetpaal type Utrechenaar

6.2 Straatmeubilair

Natuurstenen zitelementen

Plaatsing: langs werfpaden.

Materiaal: Graniet, antracietgrijs, gezaagd en gevlamd. Eventueel voorzien van een houten zitting.

Afmetingen: aansluitend op talud, maten nader te bepalen.

Zitbanken

Plaatsing: Catharijnekade en Rijnkade.

Type Montseny

Lengte: 1,50 of 3,0m lang.

Afval

Plaatsing: nabij zitelementen en langs gevels.

Type: Capitale, 55 liter.

Kleur: antracietgrijs (RAL 7016) zonder tidymanlogo.

Staander rvs gemoffeld. Hogere versie staander, zodat doorstraten mogelijk is.

Anti-parkeervoorzieningen

Type: Utechtenaartje.

Kleur: antracietgrijs (RAL 7016) met logo van Utrecht.

Eventueel uitneembaar met grondpot.

Boomrooster vierkant

Plaatsing: Catharijnekade/Rijnkade en trap Muziekpaleis.

Type: Dommel.

Materiaal: gietijzer.

Afmetingen: Variabel 180 x 180cm en 80 x 240cm.

Boomrooster rond

Plaatsing: Werf Catharijnekade en terras Muziekpaleis.

Type: Liede.

Materiaal: gietijzer.

Afmeting: rond, diameter 180cm en diameter 240cm.

Boomrooster type Liede

Boomrooster type Dommel

Verfijnde en degelijke standaard voor het Stationsgebied

Bijzonder op het terras voor het Muziekpaleis

Traditioneel op de Catharijnekade

6.3 Verlichting

Basisverlichting stationsgebied

Voor de verlichting in het stationsgebied is een lichtmast gekozen met een verfijnde vormgeving passend bij de sfeer van het nieuwe stationsgebied. Een armatuur dat goed beheerbaar is en met een hedendaagse lichttechniek. Een lichtmast die in veel verschillende straten in de kern van het Stationsgebied toepasbaar is door de beschikbare range van uitvoeringen geschikt voor plaatsing op 6, 8 of 10m hoog.

Plaatsing: Tussenafstand 36-40m bij 10m hoog / Tussenafstand 32-35m bij 8m hoog.

Type: Discera 750.

Hoogte: 8 en 10m.

Kleur: antraciet RAL 7016.

Plaatsing: Tussenafstand 24-30m.

Type: Discera 600.

Hoogte: 6m hoog.

Kleur: antraciet RAL 7016.

Bijzondere verlichting terras Muziekpaleis

Type: Olivia Sistema.

Hoogte: nader te bepalen.

Kleur: zilvergrijs.

Historische mast Catharijnekade

Plaatsing: tussenafstand maximaal 18m.

Type: Pyke Koch.

Hoogte: Utrechtse mast 3m, Utrecht code 3 GUP / 341.

Kleur: Mast en armatuur: antraciet/zwart (RAL 9011).

Lichtkleur: QL lamp.

Type Discera

Hoge kade met noodtrap Rijnkade

Hekwerk Catharijnekade

6.4 Kaden en hekwerken

De kademuren langs de gehele Catharijnesingel worden gemetseld met gebakken klinkers.

Hoge kades

Op de Catharijnekade en Rijnkade komen hoge kademuren met een zicht van circa 270 tot 300cm boven de waterspiegel danwel de ondergelegen werf. Deze hoge kademuren worden afgewerkt met een natuurstenen deksloof waarop een hekwerk wordt geplaatst. De hoge kaden (Rijnkade) worden voorzien van noodtrappen. Dekslloof: Natuursteen, antracietgrijs, graniet, gezaagd en gevlamd. Afmeting: Nader te bepalen.

Lage kades

Langs de werfpaden worden lage kades aangebracht met een zicht van 40cm boven de waterspiegel. Deze lage kaden worden afgewerkt met een rollaag van gebakken klinkers net zoals de werven in de Utrechtse binnenstad. Alleen op hoekpunten wordt een natuurstenen deksloof toegepast. Een uitzondering is de werf bij de Catharijnekade. Deze wordt voorzien van een natuurstenen deksloof. Dekslloof: Natuursteen, antracietgrijs, graniet, gezaagd en gevlamd. Afmeting: Nader te bepalen.

Hekwerk Catharijnekade

Op de Catharijnekade worden materialen toegepast in de sfeer van de binnenstad conform het Openbare Ruimte Plan (ORP). Het voorstel is om hier de reling zoals toegepast op de Weerdsingel door te zetten.

Hekwerk Rijnkade

Op de Rijnkade worden de materialen voor de nieuwe binnenstad toegepast. Het voorstel is om als reling een variant op de binnenstadsreling toe te passen met een meer eigentijdse uitstraling.

Hekwerk Catharijneknoop

Nader te bepalen.

Trapleuning werftrappen

Nader te bepalen.

Trapleuning trappartij Muziekpaleis

Nader te bepalen.

Hoge kade met deksloof van natuursteen

Lage kade met rollaag van metselwerk

Platanus x acerifolia

Tilia cordata 'Greenspire'

6.5 Bomenparagraaf

Onderdeel van dit DRO is de aanleg van grastaluds langs de westelijke singel. Daarnaast wordt een groot aantal nieuwe straatbomen geplant. Veel van de bestaande bomen zijn dicht langs de constructie van de Catharijnebaan geplant. In het nieuwe profiel kunnen deze bomen niet worden ingepast. In de gewenste nieuwe structuur betekent dat dat de bestaande bomen grotendeels verwijderd moeten worden, en gezien de soort (overwegend iep) zijn deze bomen niet herplantbaar. In totaal moeten er binnen de plangrens van dit DRO 110 bomen wijken en worden er 107 nieuwe bomen geplant.

Op de Catharijnesingel nabij het Smakkelaarsveld is op de plantekening een derde rij bomen getekend. Deze rij bestaat uit 5 nieuw te planten bomen en 2 bestaande in te passen platanen. Het is echter nog niet duidelijk of het daadwerkelijk mogelijk is de platanen te handhaven in verband met de sloopwerkzaamheden van de Catharijnebaan. Verder zijn er op dit moment op deze plek onvoldoende gegevens van de kabels en leidingen om te bepalen of het mogelijk is om hier nieuwe bomen te planten. Deze bomen zijn wel meegeteld bij het aantal nieuw te planten bomen.

Bomenrijen aan de westzijde

Aan de westzijde wordt een doorgaande bomenrij geplant bovenaan het talud. Plaatselijk is ruimte om deze bomenrij aan te vullen met een tweede rij in de middenberm. Gekozen is voor de gewone plataan. De plataan komt al voor op de aansluitende delen van de singel (Moreelsepark en Weerdsingel) en kan zich ook onder moeilijke groeiomstandigheden, zoals in verharding of op een parkeerkelder goed ontwikkelen.

Boomsoort: *Platanus x acerifolia*, stamomvang 30 - 35cm.

Bomen aan de oostzijde

Ook aan de binnenzijde van de singel wordt zoveel mogelijk een doorlopende groenstructuur ontwikkeld. Op de Catharijnekade en Rijnkade wordt een rij lindes geplaatst. Boomsoort: *Tilia cordata* 'Greenspire', stamomvang 30 - 35 cm. Daarnaast worden enkele solitaire bomen op het werfpad bij de Catharijnekade. Boomsoort: nader te bepalen, stamomvang 30 - 35cm. Ter hoogte van het Muziekpaleis worden enkele grote solitaire bomen geplant.

Boomsoort: *Tilia x europaea*, *Acer saccharinum*. Vanwege de bijzondere betekenis van deze plek wordt gepoogd hier, bij uitzondering volwassen bomen te planten met een stamomvang van circa 50 - 60cm.

	Oude situatie	Bomenvisie nieuwe situatie	VO	DRO
DRO Vredenburg noord	0	17	19	19
DRO Catharijnesingel	110	57	51	88
TOTAAL	110	74	70	107

Acer saccharinum

Tilia x europaea

7 Basisgegevens

Uitgangspunten, werkhypothesen en overige basisgegevens voor de DRO-plattegrond d.d. 19-12-2008:

- Hoogtepeilen; De plattegrond is gebaseerd op aanpassing van enkele entreepartijen van bestaande gebouwen (fysiek en qua eigendomssituatie)
- Voorstellen vergroening conform de afspraken met POS en IBU van d.d. 28 juli 2008.
- Muziekpaleis; Expeditiekelder muziekpaleis zonder doorsteek naar de parkeergarage van Corio.
- Geen VRI's op kruisingen van Catharijnesingel met Spoorstraat, Westersstraat en Stationsstraat (conform VO).
- HOV-baan Smakkelaarsveld conform IPVE / FO Smakkelaarsveld (geen extra opstelvakken).
- Voor Ontwerp Catharijnesingel, Gemeente Utrecht, september 2007;
- Stedenbouwkundig matenplan van 5 januari 2007;
- In de plattegrond zijn de bouwplannen van Corio ongewijzigd gebleven t.o.v het Voor Ontwerp van september 2007.
- Integraal Ontwerp Catharijnesingel, UN Studio, 21 december 2006;
- Integraal Programma van Eisen Catharijnesingel, gemeente Utrecht, december 2006;
- Verkeersstructuur Stationsgebied, gemeente Utrecht, november 2006;
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte, gemeente Utrecht, 2006;
- Ontwerp Structuurplan, gemeente Utrecht, januari 2006;
- Referentiekader Openbare Ruimte Stationsgebied Utrecht, augustus 2005;
- Concept Addendum Referentiekader Openbare Ruimte Stationsgebied Utrecht, oktober 2008;
- Referentiekader Beheer, gemeente Utrecht, 2005;
- Masterplan Stationsgebied, Projectorganisatie Stationsgebied, gemeente Utrecht, actualisatie 2004.

COLOFON

Dit Definitief Ruimtelijk Ontwerp openbare ruimte Catharijnesingel is vervaardigd door Ontwerp Openbare Ruimte, Ingenieursbureau Utrecht, Stadswerken, Gemeente Utrecht

In opdracht van: Projectorganisatie Stationsgebied , Gemeente Utrecht:

Behoort bij tekeningen: Concept-Definitief Ruimtelijk Ontwerp Catharijnesingel
tekeningnummer: 30263.OOR.300-013
Projectnummer: 402.30263

April 2009